

ע"פ 5914/22 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5914/22

ע"פ 5931/22

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ע' פוגלמן
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין

המערערת ב-ע"פ 5914/22
והמשיבה ב-ע"פ 5931/22

מדינת ישראל

נגד

המשיב ב-ע"פ 5914/22
והמערער ב-ע"פ 5931/22

פלוני

ערעור על הכרעת דינו וערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה ב-ת"פ 35871-07-20 מהימים 9.3.2022 ו- 19.07.2022 שניתנו על ידי השופט א' טובי

תאריך הישיבה: כ"ז בניסן התשפ"ג (18.4.2023)

בשם המערערת ב-ע"פ 5914/22
והמשיבה ב-ע"פ 5931/22

עו"ד עודד ציון

בשם המשיב ב-ע"פ 5914/22
והמערער ב-ע"פ 5931/22

עו"ד לואי אלמן

פסק דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו שני ערעורים - ערעור המדינה על קולת העונש שנגזר על המשיב ב-ע"פ 5914/22 (להלן: המשיב), ומנגד, ערעור המשיב על הרשעתו ועל חומרת העונש.

המשיב הורשע בהכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (ת"פ 35871-07-20; השופט א' טובי) מיום 9.3.2022 בשתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, האחת לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), השניה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק; בתקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 380 ו-382(ג) לחוק; בהחזקת סכין שלא כדין, לפי סעיף 186(א) לחוק; איומים, לפי סעיף 192 לחוק; ובגניבה, לפי סעיפים 383(א)(1) ו-384 לחוק.

בגין הרשעתו, נגזרו על המשיב העונשים הבאים: 12 שנות מאסר לריצוי בפועל; הפעלת עונש מאסר מותנה בן ארבעה חודשים שהוטל עליו בת"פ 18-03-32607, שירוצה במצטבר; 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירת אלימות מסוג "פשע", משך שלוש שנים; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירה של גניבה או איומים, למשך שלוש שנים; פיצוי למתלוננת בסכום של 50,000 ש"ח; וכן פסילת המשיב מהחזקת או הוצאת רשיון נהיגה למשך 5 שנים מיום שחרורו.

2. המשיב והמתלוננת היו נשואים משנת 1995 ועד לשנת 2011 ולהם שלושה ילדים משותפים. גם לאחר גירושיהם ועד ליום 17.1.2020 הם היו בני זוג, כאשר המתלוננת התגוררה לסירוגין בבית המשיב בטמרה (להלן: הבית). המשיב נישא בשנית, ואשתו השניה התגוררה אף היא בבית, יחד עם בנם.

כתב האישום נגד המשיב מפרט שני אירועים. בתמצית יתואר, כי במסגרת האירוע הראשון שהתרחש ביום 17.1.2020, המשיב דרש מהמתלוננת את משכורתה. כשסירבה, שלח לטלפון הנייד שלה הודעות קוליות רבות, הכוללות איומים, גידופים והשמצות. בשעות אחר הצהריים של אותו היום, לאחר שהמתלוננת שבה לבית, המשיב בעט בפניה, היכה אותה בפניה באגרופים והפילה לרצפה. אז, דרך על בטנה. בהמשך, הטיח את ראשה בקיר, תפס בשערה, ירק עליה ואף תפס בחולצתה וכרך אותה סביב צווארה, כך שחנק אותה באמצעותה. בשלב זה, אשתו השניה של המשיב נכנסה לחדר, ניסתה להרחיקו מהמתלוננת. בתגובה, הכה את שתיהן. המשיב פסק ממעשיו רק לאחר שאשתו השניה סייעה למתלוננת לברוח מהבית דרך החלון. בשל מעשים אלו, המתלוננת עזבה את המשיב ואת הבית.

כחצי שנה לאחר מכן, בימים שקדמו ליום 24.6.2020, המשיב שלח לטלפון הנייד של המתלוננת הודעות "סמס" בהן דרש כי תשוב להתגורר בבית, איים עליה והשמיץ אותה. בכלל זה, כתב כי: "הגבר צריכים להכנע לו, את תחזרי לבית ותחיי את הימים שנשאר לך"; "ואלק חזירה ... באלוהים את תתחרטי ... אם לא תחזרי כמו עז". בערב יום 23.6.2020 השיבה המתלוננת למשיב כי היא אינה חוזרת - "תחיה לבד", ו-"מספיק", כלשונה. למחרת, בסמוך לפני השעה 7:50, כאשר המתלוננת יצאה מדירתה וצעדה לכיוון רכבה, הגיע למקום המשיב בעודו נוהג ברכב מסוג יונדאי (להלן: רכב היונדאי) הרשום על שם המתלוננת ומצוי בחזקת המשיב.

המשיב התנגש במכוון עם רכב היונדאי במתלוננת. כתוצאה, היא הוטחה על הקרקע, לא הצליחה לקום וזעקה לעזרה. המשיב יצא מרכב היונדאי כשבידיו סכין, ודקר את המתלוננת באמצעותו בחלקי גופה השונים - פעמיים בחזה משמאל; פעמיים בזרוע שמאל; בעכוז שמאל; בירך שמאל; בבטן; בעכוז ימין ובירך ימין. המשיב פסק ממעשיו רק לאחר הגעת שכנתה של המתלוננת, אשר שמעה את צעקותיה. בעוד המתלוננת מתבוססת בדמה על הקרקע, המשיב נטל

ונשא ללא הסכמתה ובכוונה לשלול שלילת קבע את מכשיר הטלפון הנייד של המתלוננת ונמלט מהמקום ברכב היונדאי. לאחר ששכנים נוספים הגיעו למקום, המתלוננת פונתה לבית החולים, שם אושפזה למשך 6 ימים.

3. ערעור המשיב על הכרעת הדין נסוב, רובו ככולו, על ממצאי עובדה וקביעות מהימנות של בית המשפט המחוזי. אולם, הכרעת הדין של בית המשפט המחוזי היא בבחינת דבר דבור על אופניו. היא מבוססת על עדות המתלוננת, לגביה בית המשפט המחוזי קבע כי עשתה עליו "רושם חיובי ומהימן ביותר", והוסיף כי הוא "מאמין בלב שלם" לגרסתה.

בתמצית יתואר, כי באשר לאירוע הראשון, נמצאו חיזוקים לעדות המתלוננת בהודעות המאיימות שהמשיבשלח לה עובר לתקיפתה; בגרסת אשתו השניה של המשיב בהודעותיה במשטרה - אותן בחר בית המשפט המחוזי להעדיף על עדותה בבית המשפט, שבמסגרתה הוכרזה כ"עדה עוינת"; בדברי השכנה שאליה נמלטה המתלוננת דרך חלון הבית; ובדברי אחי השכנה, אשר פגש את המתלוננת זמן קצר לאחר שנמלטה מהבית, ומסר במשטרה כי זיהה עליה סימני אלימות. יצוין כי גם הואשנה מגרסתו בחקירתו בבית המשפט, הוכרז כ"עד עוין" וכי בית המשפט העדיף את גרסתו במשטרה.

חיזוק נוסף לגרסת המתלוננת נמצא בעדותה של עובדת סוציאלית אשר ליוותה אותה, אשר מסרה שכאשר פגשה את המתלוננת יומיים לאחר האירוע הראשון זו סיפרה לה שהמשיב חנק אותה ולכן ברח מהבית. בית המשפט התרשם כי מדובר בעדה ניטרלית "אשת מקצוע שאין לה כל אינטרס בתוצאות ההליך" אשר עשתה רושם חיובי ומהימן וחיזקה את גרסת המתלוננת. כמו כן, נקבע כי גם התיעוד הרפואי מיום 24.1.2020 תומך בגרסת המתלוננת כי המשיב בעט בבטנה. לא ארחיב בהקשר זה מטעמי צנעת הפרט. מנגד, גרסתו המכחישה של המשיב ביחס לאירוע זה הייתה כי בינו לבין המתלוננת היה דין ודברים סביב נושאים כספיים, הוא ניסה להקים אותה מהרצפה, ואילו היא "עושה מעצמה", כלשונו, בוכה וצועקת. בית המשפט המחוזי קבע כי גרסתו של המשיב ביחס לאירוע הראשון אינה משכנעת, ודחה אותה בשתי ידיים. לכך הוסיף, כי "באופן כללי עשה עליו הנאשם [המשיב - י' א'] רושם שלילי ביותר נוכח חוסר אמינותו ושקריו כפי שהתגלו בעדותו בפניי". אף הסבריו של המשיב להודעות המאיימות ששלח למתלוננת ביום האירוע, לא נמצאו משכנעים.

4. גרסת המתלוננת ביחס לאירוע השני נתמכה אף היא במספר ראיות משמעותיות. ראשית, בימים שלפני האירוע שלח המשיב למתלוננת מספר רב של הודעות מאיימות. יצוין, כי בחקירותיו במשטרה המשיב ניסה להכחיש את עצם שליחת ההודעות ואף טען כי לא שוחח עם המתלוננת בחודשים שקדמו לאירוע. לאחר שהוצג לפניו פלט ההודעות - התמיד תחילה בהכחשתו, ואז הודה כי התכתב עם המתלוננת ביום שלפני האירוע, אך טען כי לא איים בהודעותיו על המתלוננת.

שנית, עדויותיהם של מספר עדים -בנם של המשיב והמתלוננת מסר במשטרה כי מיד לאחר הגעתו לזירת האירוע המתלוננת אמרה לו כי המשיב הוא שדרסה באמצעות רכב היונדאי ודקר אותה. בבית המשפט העיד אחרת, הוכרז כ"עד עוין" ועל כן הועדפה גרסתו במשטרה. בית המשפט המחוזי התרשם כי דבריו של הבן בבית המשפט היו "דהוד" של גרסת המשיב. בדומה, שכנה העידה כי בבוקר האירוע שמעה צעקות מהרחוב, הבחינה במתלוננת חבולה ומיד לאחר מכן המתלוננת אמרה לה שהותקפה על ידי המשיב. עד נוסף, פרמדיק שהגיע לזירה, מסר שלאחר שהצליח לייצב את מצבה הרפואי של המתלוננת היא סיפרה לו שהגרש שלה דרס ודקר אותה. עדים נוספים, אחיה ואחותה של

המתלוננת, מסרו גם הם כי בשיחות עם המתלוננת לאחר קליטתה בבית החולים סיפרה להם שהמשיב הוא שתקף אותה.

שלישית, לאחר האירוע רכב היונדאי נעלם. בחקירותיו במשטרה המשיב הכחיש תחילה שימוש בכלי רכב כלשהם מלבד רכב סקודה שברשותו. לאחר מכן הודה שברשות המשפחה גם רכב היונדאי, ולבסוף הודה כי הוא נוהג להשתמש ברכב היונדאי אך טען כי אינו יודע לאן נעלם. באשר לכך נקבע בהכרעת הדין: "תשובותיו הסותרות של הנאשם בעניין הרכב הנ"ל רק מוסיפות להתרשמות לגבי חוסר אמינותו ומחזקות את הראיות הקושרות אותו לאירוע הדריסה והדקירה. העובדה שהרכב שהיה בחזקתו ובשימוש, נעלם לאחר האירוע אף היא מהווה ראיה נסיבתית המחזקת את יתר הראיות המפלילות".

אל מול צבר ראיות זה, גרסת המשיב הייתה כי ביום האירוע כלל לא יצא מביתו עד אשר נעצר על-ידי המשטרה. לדבריו, המתלוננת לא ראתה מי ביצע את התקיפה או שהיא אינה רוצה לגלות. אלא שגרסה זו נסתרת על ידי הראיות כאמור. ביחס לתיאוריה שאותה העלה המשיב, כי המתלוננת ניהלה קשר רומנטי עם אחר, ואותו אחר הוא שפגע בה, בית המשפט המחוזי קבע כי היא "סיפור בדים שאינו אלא פרי דמיונו הפורה של הנאשם [המשיב - י' א']". דבר מאותה עלילה לא הוכח לא מני ולא מקצתי".

5. עוד אני רואה להוסיף ולציין את הקביעות בהכרעת הדין, שלפיהן עולה כי מספר עדים מסרו בבית המשפט כי המשיב איים עליהם ועל קרוביהם. אחת מהעדויות, אשר תואר כי "היתה זהירה ומדודה ביותר בדבריה" ביקשה סליחה מהמשיב בסוף עדותה. עדה אחרת אמרה, במהלך עדותה, את הדברים הבאים: "הבן של הנאשם מסתכל עליי במבטים מפחידים. אני פוחדת (העדה בוכה). שיריד את המבטים ממני. אני כבר שבועיים חיה בפחד. כל מה שיקרה לי בחיים מעכשיו והלאה קשור למה שקורה פה. אני עייפה. אני לא מוכנה ככה".

כמו כן, לקראת סיום אחת משיבות ההוכחות התפרץ המשיב ואמר, כמתועד בפרוטוקול הדין: "כשאני אצא מפה אני ארצח אותו, אני אהרוג אותו, רק בגלל ההתנהגות שלו בבית המשפט. אני אהרוג אותו בשעה 12:00 מתחת לאור השמש שכל האנשים יראו" (פרו' דיון מיום 4.1.2022, עמ' 278, ש' 23-24). אמירה זו, כקביעת בית המשפט המחוזי, חיזקה את ההתרשמות כי "מדובר באדם מסוכן ואלים, בעל סף גירוי נמוך, שאינו שוקל לא את מילותיו ולא את תוצאות מעשיו". מהכרעת הדין עולה, כי דברים אלה הועברו, באמצעות נשיא בית המשפט המחוזי, לפרקליטות מחוז חיפה וממנה לגורמים המטפלים במשטרת ישראל.

6. כפי ששיקפנו לבא-כוח המשיב במהלך הדיון בערעור - כעולה מן האמור לעיל, אין ממש בהשגות על הכרעת הדין. במישור העובדתי, קביעות בית המשפט המחוזי מעוגנות היטב בחומר הראיות, מבוססות ואין כל עילה להתערב בהן. ככלל, ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית אשר התרשמה באורח ישיר מהעדויות שהובאו בפניה ומהשתלבותן במארג הראייתי(ע"פ 8030/21 אבו זייב נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (25.12.2022)). בפרט, כאשר מדובר במקרה שבו עדים משנים מגרסתם בהודעותיהם במשטרה, כבענייננו. במקרה דומה, קבעתי בעבר: "משהתרשמה הערכאה הדיונית כי הגרסה אותה השמיעו חלק מהעדים בעדותם לפניה היא חסרת אמינות ומהימנות, והעדיפה את הגרסה אותה מסרו בחקירותיהם במשטרה, יש להציג נימוק כבד משקל להתערבות במסקנתה זו" (ע"פ 6322/20 רחאל נ' מדינת ישראל, פסקה 27 (18.9.2022)). גם במישור מסקנותיו המשפטיות של בית המשפט המחוזי - אין כל עילה להתערבות, משצבר הראיות כאמור מבסס היטב את אשמת המשיב

7. לצד האמור, כפי שמסכימה המדינה, אכן נפלה טעות נקודתית בהכרעת הדין. בית המשפט המחוזי הרשיע את המשיב בעבירת חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק, בגין דריסת המתלוננת, ובעבירת חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק, בגין דקירתה. כטענת המדינה, יש להפוך בין הרשעות אלו, שכן בגין מעשה הדריסה יוחסה למשיב עבירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק, ובגין הדקירה עבירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק. מכל מקום, שתי הרשעותיו של המשיב בעבירת חבלה בכוונה מחמירה, עומדות בעינן. בכפוף לאמור, דין הערעור על הכרעת הדין להידחות.

8. אשר לערעורים על מידת עונשו של המשיב - בית המשפט המחוזי קבע ביחס לאירוע הראשון מתחם ענישה הולם הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר וביחס לאירוע השני מתחם הנע בין 8 ל-13 שנות מאסר בפועל. כאמור, סך הכול, רכיב המאסר בפועל שנגזר על המשיב עומד על 12 שנות מאסר כאשר במצטבר הופעל עונש מאסר מותנה בן ארבעה חודשים.

9. אציע כי נקבל את ערעור המדינה ונדחה את ערעור המשיב. ריבוי העבירות וחומרת המעשים לצד עברו הפלילי המכביד של המשיב, הכולל חמש הרשעות קודמות בעבירות אלימות, ובכלל זה אלימות כלפי בת זוג והפרת צו שיפוטי שנועד להגן על המתלוננת - מהווים שיקולים כבדי משקל להחמרה בעונשו. לא רק שהענישה הקודמת שהושתה על המשיב לא הובילה אותו לשנות מדרכו אלא שהתנהגותו האלימה הסלימה. נוסף לכך, המשיב אינו מקבל ולו בדלאחריות על מעשיו. מכאן, שבעוד שזכותו לטעון לחפותו, הוא אינו זכאילהקלה בעונש השמורה למי שמקבל אחריות על מעשיו ומביע חרטה כנה. על כן, קשה לאתר ולו שיקול בודד לטובתהקלה בעונשו של המשיב.

מדיניות הענישה הנוהגת אף היא מצדיקה את קבלת ערעור המדינה. דומה כי הפסיקה שהוצגה בפני הערכאה קמא, אף זו שהוצגה על ידי המדינה, אינה משקפת את מלוא חומרת הדברים בענייננו. אמירתו החוזרת ונשנית של בית משפט זה בדבר הצורך בענישה מחמירה בגין עבירות אלימות בין בני-זוג, אינה מן השפה ולחוץ. מדובר בכורח המציאות.

10. במבט רחב, האירוע שלפנינו מותיר תחושה קשה. על לא עוול בכפה - מוצאת עצמה המתלוננת, קורבן לאלימות קשה בידי גרושה, מורחקת מילדיה. הרושם הוא כי המשיב אמלל את המתלוננת משך שנים והוא מוסיף לעשות כן מבין כותלי בית הסוהר. בכל זאת, לפנינו, ביקשה המתלוננת כי נקל עם המשיב: "אני מבקשת מכבודכם, בשביל הילדים שלנו הם רוצים את אבא שלהם בחיים". שמענו את בקשתה הנוגעת ללב, אולם אין בידינו להיעתר לה. על המשיב לתת את הדין על מעשיו, על חומרתם הרבה.

11. אשר על כן, אציע לחבריי כי נדחה את ערעור המשיב על הכרעת הדין, בכפוף לאמור בפסקה 7 לעיל, וכי נדחה את ערעור המשיב על גזר הדין ונקבל את ערעור המדינה. בהינתן הכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין, אציע כי חלף עונש המאסר בפועל בן 12 שנה שנגזר על המשיב בגין הליך זה, יהא עליו לרצות עונש של 15 שנות מאסר בפועל, בתוספת עונש המאסר המותנה בן 4 חודשים שהופעל לריצוי במצטבר, וכל זאת בניכוי ימי מעצרו. יתר רכיבי גזר דינו של בית המשפט המחוזי יותרו על כנם.

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה ע' פוגלמן:

אני מסכים.

המשנה לנשיאה

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ג' באייר התשפ"ג (24.4.2023).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה
